

MERDA I CRUELtat

La Segona Perifèria reedita aquesta primera i única novel·la de Damià Bardera, amb un pròleg molt curiós d'Artur Garcia Fuster que ens informa de moltes coses. En primer lloc, Garcia ens explica que **Damià Bardera** va publicar un total de nou llibres de contes entre 2010 i 2016... Nou llibres. En sis anys. Per tant, ja podem arribar a una primera conclusió, si és que no hi havíem arribat abans: ens trobem davant d'un autèntic malalt de literatura, altrament dit grafòman, si ho preferiu; però ara que ja sabem que en Bardera està ben torrat i que és capaç de produir tal quantitat de narrativa concentrada, posem-nos-hi amb les exploracions tragicòmiques del fons.

També explica Garcia que li va deixar la primera edició de *Viladelsac* a una "amistançada" que li va tornar el llibre al cap de molt poc tot dient-li que la novel·la no era més que una successió de "poca-soltades". I és que, torna a tenir en Garcia, el prologuista, amb l'escriptura de Damià Bardera només poden passar dues coses: que la rebutgis o que no puguis parar de riure. Afortunadament, jo es veu que formo part del segon grup, i aquest realisme surrealista i postrealista, aquest diari d'un nen desafortat que descobreix el salvatgisme i la llibertat foucaultiana, m'estimula la dopamina d'allò més. Conclou Garcia que aquests quadres infantils descarnats "poden tenir un efecte catàrtic (la rialla) o poden estripar-te la confortabilitat, perquè t'obliguen, com a lector, a encarar aspectes del comportament o de la moral que molts prefereixen amagar o obviar. Angunieja quan et mostren la ferida". El principal encert expressiu de l'autor és la seva extrema austeritat estilística, gens expressionista, que encara ressalta més el *caravaggisme* del conjunt.

Viladelsac, per tant, no és un licor per a estómacs delicats, i s'instal·la plenament en la tragicomèdia i l'humor negre. Qui vulgui evadir-se o desitgi historietes per a benpensants, amb llobets amables i moralines romàntiques, que se n'estigui

mot d'agafar aquest llibre, cosí germà dels que escriu el gran Max Besora, i a mig camí entre Jesús Montcada, el Cela del *Pascual Duarte* i el Baltasar Porcel de quan Baltasar Porcel era Baltasar Porcel i parlava de sexe i de coses tel·lúriques.

La reconstrucció del primitivisme mental d'un nen que s'adapta a la vida ancestral és absolutament fidel a com eren les infanteses abans de la caiguda a Internet. Els nens es caguen al damunt, estimen i odien, se senten fascinats per la crueltat i no acaben d'entendre els fracassos dels adults. Fan plorar les mestres i són ben capaços de gaudir tant de la bellesa com d'allò estrictament excremencial.

Què hi farem! Com a en Mosca, a tots els nens els encanten les tifes del camp i remenar el fang. I si conserven part de nen català a l'ànima, de grans fotografien glorioses merdes de vaca i celebren els pets i les llufes: “El tió m’ha cagat unes botes per anar a engegar les vaques. Si hi vas amb les sabates normals, sempre acabes trepitjant alguna merda i les has de llençar. Les merdes de les vaques semblen ensimades gegants. Quan caguen, alcen una mica la cua i els surt la femta com si expel·lissin botifarres. Un cop terra, de l’ensimada en surt un vapor pudent durant força estona.”

A la pàgina 60 irromp el surrealisme subtil, que després va clapejant els quadres breus que van fent avançar el diari infantil d'en Mosca: “Avui, al col·legi, m’ha passat una cosa molt estranya. A l’hora del pati, un nen malparit –en Josep Nemesi- m’ha fotut un cop de roc al cap i he anat a petar a un paradís infantil. Un oasi de lleixiu, ben blanc. Hi suraven núvols, cactus i troncs de palmera. I s’hi abeuraven tot tipus de nens que no havia vist mai, tots ells de quatre grapes i despullats, esmorteïts com bèsties de càrrega”.

Un naturalisme freudià presideix les pàgines de *Viladelsac*. Per a acceptar l’amor i els primers petons, el millor camí passa per a acceptar també la part cruel de la vida. Hi ha un fons nietszcheà i anarquitzant en aquesta “faula negra” de Damià Bardera que explora les infanteses ben aprofitades i la seva *terribilitat* intrínseca. Tots hem conegut nens i nenes brutals amb qui hem rigut com mai, remenant

escombraries i entonant eructes llargs com simfonies. Jo tinc una amiga al Bages profund que es tira pets i es passa hores rient per aquest motiu. Un amor meu de l'adolescència, una noia amb esperit distingit, la vaig conèixer mentre apallissava un lladregot al carrer amb un paraigua. Cantar cançons copròfiles era una alegria oberta i expansiva, i aquest tipus de cançons ens les ensenyaven les nostres àvies, que eren com arbres molt amples. La vida municipal i burocràtica posterior és una autèntica presó mental. Aquesta catalanitat salvatge i desacomplexada de Damià Bardera resulta exemplar en l'actualitat, on ja comencem a estar farts i tips d'historietes pusil·lànimes, emomerdetes pseudoliteràries, victimismes i cortesies comercials.

Esperem que la grafomania barderiana duri molt i que continuï a aquest ritme portant-nos l'esperança d'una literatura vital i divertida, intel·lectualment honesta. El futur és Damià Bardera i el passat és Pilar Rahola.